

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 5To/10/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6220010125
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Štefan Novák, LL.M.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6220010125.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Nováka, LL.M., a sudcov Mgr. Jána Bednára a JUDr. Bc. Viktora Marka, PhD., v trestnej veci obžalovaného N. Y., pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona, prejednal na neverejnom zasadnutí konanom dňa 02. februára 2021 v Banskej Bystrici odvolanie obžalovaného a okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 3T/48/2020 zo dňa 30. novembra 2020, a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. a), b), c), ods. 2 Trestného poriadku zrušuje rozsudok Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 3T/48/2020 zo dňa 30. 11. 2020.

Podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vracia súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 3T/48/2020 zo dňa 30. 11. 2020 bol obžalovaný N. Y. uznaný za vinného zo zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozsudku.

Za to bol obžalovaný odsúdený podľa § 201 ods. 1, § 37 písm. m), § 38 ods. 5, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e) Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 4 roky. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní intervenujúci prokurátor, a to proti výroku o vine a treste, ktoré písomne odôvodnil podaním zo dňa 12. 01. 2021 v podstate tým, že z výsluchu maloletej M. K. na hlavnom pojednávaní vyplynulo, že obžalovaný sa svojho protiprávneho konania dopustil aj závažnejším spôsobom konania, a to násilím, pretože pri tom, ako maloleť vyzliekal, bozkával a chytal na intímnych častiach celého tela, sa voči jeho konaniu bránila, pričom jej dal obžalovaný facku, čo potvrdila aj správa zo dňa 23. 02. 2020 od gynekológa MUDr. H. T., I., ktorý maloleť vyšetrol bezprostredne po čine, z ktorej vyplýva, že maloleť mala bolestivú modrinu na ľavej časti tváre. Na základe uvedeného prokurátor navrhol, aby bol skutok uvedený v obžalobe právne kvalifikovaný ako zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. d) Trestného zákona. Súd sa s navrhovanou zmenou právnej kvalifikácie nestotožnil, pričom v napadnutom rozsudku dospel k záveru, že obžalovaný sa dopustil trestnej činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu v skutkovej vete obžaloby. Podľa názoru súdu ostalo nespochybným, že v byte sa v inkriminovanom čase nachádzali maloleť M. K. s dcérou obžalovaného, Z.. Aj napriek tomu, že boli všetci pod vplyvom alkoholu, nemožno neveriť výpovedi poškodenej, ktorá spontánne opísala skutok. Aj prítomná psychologička pri výsluchu uviedla, že to, čo vypovedala maloleť, mohla prežiť v takom rozsahu, ako si pamätala na dej. Súd teda tvrdeniu maloletej uveril, okrem tej časti, že obžalovaný mal na spáchanie trestnej činnosti na maloletej použiť násilie. Aj napriek lekárskej správe

MUDr. T. sa súd s výpoveďou poškodenej nestotožnil a podľa názoru súdu si toto poranenie mohla privodiť sama pádom na tvrdú podložku, pretože v inkriminovanom čase bola v silne podnapitom stave. Súd tak na jednej strane uveril výpovedi poškodenej a uznal obžalovaného za vinného, no na druhej strane v časti fyzického násillia obžalovaného voči poškodenej jej tvrdeniu neuveril, a to napriek tomu, že poškodená obžalovaného usvedčila na hlavnom pojednávaní v postavení tvárou v tvár, kde podrobne opísala protiprávne konanie obžalovaného a taktiež popísala aj jeho fyzické násillie. Skutočnosť o zranení poškodenej je potvrdená aj výpoveďou matky poškodenej N. Y., ktorá na hlavnom pojednávaní uviedla, že keď videla dcéru bezprostredne po skutku, bola v dezolátnom stave, mala opuchnuté líce, lebo ju mal obžalovaný udrieť päšťou, keď sa bránila. Podľa jeho názoru teda o pravdivosti výpovede poškodenej nemožno mať pochybnosti, a keďže sa obžalovaný skutku dopustil závažnejším spôsobom konania - násillím, mal byť skutok právne kvalifikovaný ako zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. d) Trestného zákona. Súd navyše pri ukladaní trestu obžalovanému mimoriadne znížil trest v zmysle § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e) Trestného zákona, pričom aplikáciu tohto ustanovenia súd odôvodnil tým, že vzhľadom na okolnosti prípadu by použitie trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti mu postačuje uloženie trestu kratšieho trvania. Taktiež mimoriadne zníženie trestu súd odôvodnil aj tým, že poškodená v čase skutku nemala dovŕšených ani 14 rokov, pritom už mala v minulosti intímny pomer. Súd prihliadol aj na skutočnosť, že maloletá sa privodila do stavu bezbrannosti požitím väčšieho množstva alkoholu, čo len potvrdzuje spôsob vedenia jej života. S uvedeným názorom sa nestotožňuje, pretože podľa jeho názoru mimoriadne zníženie trestu sa aplikuje, ak vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má súd za to, že použitie trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom by bolo pre páchatel'a neprimerane prísne. Súd však v tomto prípade neprihliadol ani na okolnosti prípadu, ani na pomery páchatel'a, prihliadol len na osobu poškodenej. Skutočnosť, že poškodená bola v čase skutku pod vplyvom alkoholu, ktorý jej okrem iných nalieval aj obžalovaný, ako aj to, že v čase skutku už nebola panna a podľa vyjadrenia školy nepožíva dobrú povesť, nie je dôvodom na mimoriadne zníženie trestu. Obžalovaný bol pritom doposiaľ 12 krát súdne trestaný a dopustil sa 10 priestupkov, a aj z miesta trvalého bydliska je hodnotený negatívne. Keďže doterajšie tresty a sankcie u obžalovaného nevedli k náprave, u obžalovaného na rozdiel od súdu nevzhladol žiadne dôvody na mimoriadne zníženie trestu. Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd nesprávne právne kvalifikoval skutok a nesprávne aplikoval ustanovenie o mimoriadnom znížení trestu, je trest uložený obžalovanému mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, ktorá je v zmysle § 201 ods. 2, § 38 ods. 5 Trestného zákona 9 rokov a 6 mesiacov až 12 rokov. Preto navrhol, aby krajský súd rozhodnutie prvostupňového súdu zrušil a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil na nové pojednanie a rozhodnutie.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní aj obžalovaný, a to proti výroku o vine a treste, ktoré písomne odôvodnil prostredníctvom svojej ustanovenej obhajkyne podaním zo dňa 17. 01. 2021 v podstate tým, že súd svoje rozhodnutie o vine založil na tvrdení jediného svedka - poškodenej maloletej M. K., ktorá bola v čase údajného spáchania skutku pod silným vplyvom alkoholu. Čo sa týka výpovede poškodenej, tak poukázal na znalecký posudok MUDr. M. W. a I.. D. Q., v ktorom uviedli, že poškodená je egocentrická, netrpezlivá, sleduje svoje vlastné potreby a ciele, vlastné motívy vedúce k neadekvátnemu správaniu má tendenciu pripisovať druhým (napr. opakovane u nej dochádza k sexuálnym vzťahom s partnermi, ktorí sa jej páčili, ale v prípade odhalenia takéhoto správania ich obviní). Znalkyne u poškodenej potvrdili tendenciu javiť sa v lepšom svetle a tým aj k skresľovaniu určitých údajov. Poškodená s vysokou pravdepodobnosťou nadsadzuje, čo sa týka prežitých udalostí, a fakty, ktoré uviedla, nezachovávajú konzistentnosť výpovedí a nemožno ich posudzovať z hľadiska špecifickej vierohodnosti ako hodnoverné. Ďalej uviedol, že aj v správe ÚPSVaR Veľký Krtíš bolo uvedené, že maloletá má neprimerané sexuálne skúsenosti vzhľadom k jej veku, pričom výchovné opatrenia boli neúčelné. Aj v osobnom hodnotení maloletej vypracovanom riaditeľom internátnej školy sa uvádza, že jej správanie nie je v súlade so školským poriadkom, je výbušná, agresívna a v škole používa sexuálne narážky voči pedagógom a spolužiakom. Podľa jeho tvrdenia si maloletá celý skutok vymyslela, s cieľom pomstiť sa mu za to, že jej, ako aj svojej dcére dôrazne vytýkal, že pili alkohol, a navyše ostala spať v kuchyni, namiesto toho, aby šla spať do vedľajšej izby k ostatným deťom. Nikto z vypočutých svedkov pri údajnom skutku nebol, dokonca aj matka poškodenej v trestnom oznámení uviedla len skutočnosti, ktoré jej boli známe od policajta, ktorý ju priviezol na policajnú stanicu, pričom jej dcéra bola v tom čase značne pod vplyvom alkoholu. Súd sa pri odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal ani s výpoveďou maloletej D. H., ktorá uviedla, že poškodená jej poslala prostredníctvom aplikácie Messenger správu, v zmysle ktorej sa skutok nestal a jediným cieľom celého

jej správania bolo dostať obžalovaného do basy. Ďalej poukázal na to, že po odchode jeho družky zo spoločnej domácnosti sa stará o 6 detí, nikdy nemal žiadne problémy ohľadne správania sa k deťom a starostlivosti o ne. Podľa znaleckého posudku MUDr. N. D. znalec u neho nezistil žiadnu poruchu sexuálnej identifikácie, orientácie, aktivity, ani poruchu kombinovanú, teda sexuálnu deviáciu v pravom slova zmysle. Jeho pobyt na slobode nie je z psychiatrického hľadiska nebezpečný a nebol dôvod na odporúčenie ochranného opatrenia. Odvolaním teda namieta výrok o vine, pretože naďalej trvá na tom, že skutok nespáchal, a je z neho usvedčovaný len výpoveďou poškodenej. Ak má výpoveď poškodenej slúžiť ako jediný dôkaz preukazujúci jeho vinu, musí byť taký dôkazný prostriedok jasný, logický, zrozumiteľný, presvedčivý, vierohodný. Podľa jeho názoru výpoveď poškodenej nebola takýmto dôkazom, a napriek tomu bol odsúdený. Žiadny iný svedok jej výpoveď nepotvrdil. Výrok o vine môže byť založený len na takých dôkazoch, ktoré celkom vylučujú pochybnosť, že sa stal skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania, čo platí tým skôr, keď vierohodnosť jedného priameho svedka je pochybná. Na základe uvedených skutočností preto navrhol, aby krajský súd napadnutý rozsudok zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pretože sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vrátil vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací predtým, ako začal plniť svoju preskúmvaciu povinnosť podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku zistil, že odvolanie prokurátora a obžalovaného bolo podané včas, v lehote ustanovenej § 309 ods. 1 Trestného poriadku, odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v súlade s § 307 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku, pričom nedošlo k vzdaniu sa práva na podanie odvolania alebo k späťvzatiu podaného odvolania v zmysle § 312 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku, a preto odvolací súd nepostupoval podľa § 316 Trestného poriadku.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1. V tejto súvislosti odvolací súd zistil, že odvolanie prokurátora aj obžalovaného je dôvodné.

Podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky.

Okresný súd sa však pri odôvodnení napadnutého rozsudku vyššie citovaným ustanovením dôsledne neriadil. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe usvedčuje obžalovaného len poškodená, maloletá M. K. V tejto súvislosti je potrebné hneď na úvod konštatovať, že prvostupňový súd pri výsluchu maloletej nepostupoval v súlade s Trestným poriadkom.

Podľa § 262a Trestného poriadku predseda senátu vypočuje svedka, ktorý je obzvlášť zraniteľnou obeťou alebo rodinným príslušníkom takejto obete podľa osobitného zákona tak, aby sa zabránilo vizuálnemu kontaktu s obžalovaným, najmä využitím technických zariadení vrátane zariadení určených na prenos zvuku; ustanovenie § 262 tým nie je dotknuté.

Podľa § 2 ods. 1 písm. b) bod 1., písm. c) bod 1. zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov obeťou je fyzická osoba, ktorej bolo alebo malo byť trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková škoda, morálna alebo iná škoda alebo boli porušené, či ohrozené jej zákonom chránené práva alebo slobody. Obzvlášť zraniteľnou osobou je dieťa.

Krajský súd poznamenáva, že § 262a Trestného poriadku je vo vzťahu k § 262 Trestného poriadku lex specialis. Je teda zrejmé, že výsluch maloletej mal byť vykonaný v neprítomnosti obžalovaného, bez ohľadu na to, či o to žiadala zákonná zástupkyňa maloletej, samotná maloletá, alebo či súd vzhliadol

okolnosti na postup podľa § 262 Trestného poriadku. Okrem vyššie citovaných zákonných ustanovení, pred výsluchom na hlavnom pojednávaní samotná maloletá, ako aj jej zákonná zástupkyňa uviedli, že žiadajú, aby bola vypočutá v neprítomnosti obžalovaného. Pokiaľ už samosudca vyhovel návrhu na vykonanie dôkazu zo strany obžalovaného - osobný výsluch maloletej (keďže prokurátor správne s poukazom na § 135 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku v obžalobe navrhol len prečítať zápisnicu o výsluchu maloletej z prípravného konania), mal následne dbať na to, aby bol výsluch vykonaný nie len v súlade so zákonom, ale riadne, teda v rozsahu nevyhnutnom pre náležité rozhodnutie súdu. Zo zápisnice z hlavného pojednávania, na ktorom bola vypočutá maloletá, je zrejmé, že neboli odstránené niektoré podstatné rozpory vo výpovediach tejto svedkyne (v prípravnom konaní uvádzala, že obžalovaný jej mal roztrhnúť nohavičky, na hlavnom pojednávaní uvádzala, že videla, ako obžalovaný začal na Apolónii trhať tričko). Potom aj v kontexte týchto rozporov sa ako nepresvedčivé javí aj odôvodnenie napadnutého rozsudku v tom, prečo súd na jednej strane uveril výpovedi maloletej M. K., že ku spáchaniu skutku došlo tak, ako je uvedený v obžalobe, a na druhej strane neuveril tej časti výpovede, že jej mal obžalovaný streliť zaucho. Mechanizmus vzniku zranenia maloletej (bolestivá modrina na ľavej časti tváre) je pritom odbornou otázkou, preto konštatovanie súdu o možnom narazení o tvrdú podložku je len v rovine ničím nepreukázaných dohadov. Potom sa aj ako ambivalentný javí postup okresného súdu, keď obžalovaného síce upovedomil o zmene právnej kvalifikácie skutku uvedeného v obžalobe (a to v zmysle § 284 ods. 2 Trestného poriadku, na zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. d) Trestného zákona), nakoniec však na takúto zmenu právnej kvalifikácie skutku neprihliadol. Napriek uvedeným pochybeniam však tento dôkaz možno považovať za procesne použiteľný v tomto trestnom konaní.

Pokiaľ teda prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku konštatuje, že žiadnym iným spôsobom nebolo preukázané použitie fyzického násillia páchatel'a voči obeti, je potrebné uviesť, že rovnako tak ani žiadnym iným dôkazom nebolo preukázané tvrdenie maloletej o celkovom priebehu skutku. Okrem iného, svedkyňa Z. Y., dcéra obžalovaného, v rámci trestného konania využila svoje právo a odmietla vypovedať, preto nie je krajskému súdu jasné konštatovanie v odôvodnení rozsudku, že obidve maloleté tvrdili, že mali verbálny konflikt s obžalovaným, ktorý im nadával, keď zistil, že si ľahli do jeho postele.

Najmä však okresný súd v odôvodnení rozsudku neuviedol, ako sa vysporiadal s obhajobou obžalovaného vo vzťahu k záverom znaleckého posudku č. 38/2020, 43/2020 MUDr. M. W. a I.. D. Q., a vo vzťahu k listinnému dôkazu, znaleckému posudku č. 53/2019 C.r. I. R., PhD., ktorý nebol vypracovaný v rámci tohto trestného konania, ako aj vo vzťahu k správe ÚPSVaR Veľký Krtíš a správe ZŠ internátna D. Q.. Z týchto dôkazov pritom vyplýva zjavná pochybnosť o celkovej vierohodnosti výpovedí maloletej M. K. Okresný súd napriek tomu, že na hlavnom pojednávaní uvedené dôkazy vykonal, neuviedol, ako ich následne vyhodnotil. Len v závere odôvodnenia rozsudku, a to len vo vzťahu k výroku o treste, nimi stručne argumentuje ohľadne mimoriadneho zníženia trestu, nie však vo vzťahu k výroku o vine, a teda k posúdeniu vierohodnosti maloletej M. K., navyše keď ide o jediný dôkaz, ktorý má usvedčovať obžalovaného zo spáchania prejednávaného trestného činu. Potom sa obhajoba obžalovaného uvedená v podanom odvolaní javí ako opodstatnená.

Vzhľadom na vyššie rozvedené závažné procesné pochybenia súdu prvého stupňa, odvolací súd sa ďalej nezaoberal ďalšími dôvodmi odvolania smerujúcimi proti výroku o uloženom treste, keďže majú vo výroku o vine svoj podklad. Napriek tomu odvolací súd pripomína súdu prvého stupňa, že aj výrok o treste musí byť zdôvodnený v intenciách § 168 ods. 1 Trestného poriadku, a v prípade mimoriadneho zníženia trestu sa bude musieť okresný súd zaoberať aj argumentáciou okresného prokurátora uvedenou v odvolaní.

Úlohou okresného súdu v ďalšom konaní pre náležité objasnenie veci preto bude v odôvodnení rozsudku jasne, logicky a presvedčivo vyargumentovať jednotlivé skutkové a právne závery, ku ktorým po vykonanom dokazovaní dospel, uviesť, ako sa vyrovnal s obhajobou obžalovaného, najmä vo vzťahu ku dôkazom, ktoré si navzájom odporujú, tak, aby bolo odôvodnenie rozsudku jasné a preskúmateľné. Aj keď v zmysle Trestného poriadku ťažisko dokazovania a dôkazné bremeno je na prokurátorovi, ktorý zastupuje podanú obžalobu, výnimka z tohto pravidla je uvedená v § 2 ods. 11 Trestného poriadku, v zmysle ktorého súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhl. S poukazom na výsledky prípravného konania je totiž niekedy potrebné suplovať povinnosť a prácu orgánov činných v trestnom konaní vyjadrenú v § 2 ods. 10 Trestného poriadku, v zmysle zákonnej požiadavky na spravodlivé rozhodnutie. Pre náležité objasnenie veci by preto bolo vhodné, aby okresný súd zistil totožnosť

policajtov, ktorí ako prví vstúpili do bytu obžalovaného, a pred ktorými, podľa výpovede svedka I. N., mala maloletá M. K. uviesť, že prečo prišli policajti, veď ona s obžalovaným nemala nič, následne ich predvolať na hlavné pojednávanie, pričom by sa mali vyjadriť aj k tomu, či si všimli na maloletej M. K. nejaké zranenia na tvári, či mala roztrhané nohavičky, či mala dcéra obžalovaného, svedkyňa Z. Y., roztrhané tričko, najmä však k tomu, čo konkrétne im maloletá M. K. uvádzala. Najmä však bude potrebné opätovne vypočuť maloletú M. K., v intenciách vyššie uvedených výhrad, a to v súlade s 262a Trestného poriadku, a to aj za prítomnosti znalkýň MUDr. M. W. a I.. D. Q., a následne vypočuť aj menované znalkyne, za účelom posúdenia vierohodnoti výpovede maloletej. Až potom bude môcť okresný súd relevantne zhodnotiť všetky vykonané dôkazy, a na ich základe dospieť k zákonnému rozhodnutiu.

Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností preto krajský súd v zmysle § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok, a vec vrátil prvostupňovému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, a to v rozsahu, ako je uvedené vyššie.

Uznesenie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici jednomyseľne (§ 163 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s § 180 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.